

ΕΡΕΥΝΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΩΝ

Στη καθημερινή επαφή μας με το καταναλωτικό κοινό, το μήνυμα που λαμβάνουμε ως επιστήμονες διαιτολόγοι-διατροφολόγοι είναι ότι παρόλο που ο κόσμος είναι σχετικά ενήμερος για τα βιολογικά τρόφιμα, τα «λειτουργικά τρόφιμα» αποτελούν ένα γρίφο για τον μέσο καταναλωτή. Το κοινό, συνεπώς, δεν γνωρίζει πως μπορεί να χρησιμοποιήσει τα λειτουργικά τρόφιμα για την προάσπιση της υγείας του και την πρόληψη διαφόρων ασθενειών, παρόλο που τα τρόφιμα αυτά δύναται να συνεισφέρουν και στις δύο αυτές παραμέτρους.

Το γεγονός αυτό κινητοποίησε τον Πανελλήνιο Σύλλογο Διαιτολόγων να διεξάγει μια έρευνα, σε συνεργασία με Επιστήμονες Διαιτολόγους - Διατροφολόγους σε όλη τη χώρα. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν σχετικά με τις γνώσεις του καταναλωτικού κοινού όσον αφορά τα λειτουργικά τρόφιμα είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για τους επιστήμονες υγείας, τη βιομηχανία τροφίμων, αλλά και την πολιτεία.

Συγκεκριμένα, το δείγμα της μελέτης αποτελούνταν από 735 ενήλικες, από τους οποίους ζητήθηκε να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο γνώσεων σχετικά με τα βιολογικά και λειτουργικά προϊόντα. Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα :

Από το σύνολο των ερωτηματολογίων που συλλέχτηκαν (735 ερωτηματολόγια) το 41% προέρχονταν από τη ΑΤΤΙΚΗ ενώ το 59% από το υπόλοιπο της Ελλάδας. Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 30% ήταν άντρες και το 70% ήταν γυναίκες. Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης από το σύνολο του δείγματος το 38,1% ήταν απόφοιτοι πανεπιστημίου, το 21% απόφοιτοι ανώτερης εκπαίδευση και το 36% απόφοιτοι γυμνασίου. Το 11% των ερωτηθέντων δήλωσε οικογενειακό εισόδημα <8000 ευρώ ετησίως.

Αναφορικά με τα βιολογικά τρόφιμα:

Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 89% απάντησε ότι γνωρίζει τι είναι τα βιολογικά προϊόντα ενώ το 11% όχι. Εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι και τα 2 φύλα απαντούν σε ποσοστό ~89 % ότι γνωρίζουν τι είναι τα βιολογικά προϊόντα. Από το σύνολο των

ερωτηθέντων το 45% απάντησε ότι δεν αγοράζει βιολογικά προϊόντα ενώ το 55% ότι αγοράζει, ενώ το ποσοστό αυτό δεν φαίνεται να διαφέρει για μια ακόμη φορά μεταξύ των 2 φύλων ($p\text{-value}=0.86$). Επίσης από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι η αγορά βιολογικών προϊόντων δεν επηρεάζεται από το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα. Αντίθετα, το μορφωτικό επίπεδο φαίνεται να επηρεάζει την αγορά βιολογικών προϊόντων, δηλ. άτομα με υψηλότερη μόρφωση αγοράζουν περισσότερα βιολογικά προϊόντα ($p\text{-value}= 0.073$).

Από το σύνολο των ερωτηθέντων που αγοράζουν βιολογικά προϊόντα το 43% προμηθεύεται προϊόντα από τα καταστήματα βιολογικών, το 51% από το σούπερ μάρκετ, το 14,6% από τις βιολογικές λαϊκές αγορές και το 19,8% από ιδιώτες παραγωγούς. Σχετικά με το λόγο για τον οποίο αγοράζουν τα βιολογικά προϊόντα, το 28% δηλώνει ότι τα αγοράζει καθώς πιστεύει ότι είναι περισσότερο υγιεινά (και αποτελεί το 51% του συνόλου του δείγματος που αγοράζουν βιολογικά προϊόντα), το 22% πιστεύει ότι είναι περισσότερο ασφαλή (40% αντίστοιχα), ενώ το 9,3% θεωρεί ότι τους έχει περισσότερο εμπιστοσύνη και τέλος το 16% θεωρεί ότι υπερέχουν σε ποιότητα. Μόνο το 2,3% τα θεωρεί πιο φρέσκα και τα αγοράζει γι' αυτό.

Μεταξύ των ανασταλτικών παραγόντων για την αγορά των βιολογικών προϊόντων, όπως αυτοί δηλώθηκαν από τους ερωτώμενους, συγκαταλέγονται κατά φθίνουσα τάξη το γεγονός ότι είναι περισσότερο ακριβά, ότι υπάρχει δυσκολία εύρεσης τους, η έλλειψη ποικιλίας, η μη υπεροχή έναντι των συμβατικών και τελευταία η κακιά γεύση και η κακή εμφάνισή τους.

Αναφορικά με τα λειτουργικά τρόφιμα:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν έχει ακούσει ποτέ τον όρο λειτουργικά τρόφιμα. Από αυτούς που έχουν ακούσει τον όρο λειτουργικά τρόφιμα το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι τον έχει ακούσει από τα Μ.Μ.Ε.

Στην ερώτηση τι πιστεύετε ότι είναι τα λειτουργικά τρόφιμα το μεγαλύτερο ποσοστό έδωσε την απάντηση όλα τα παραπάνω σε ποσοστό 41% που είναι και η σωστή απάντηση, ενώ ακολουθεί η απάντηση εμπλουτισμένα τροφιμα, τρόφιμα στα οποία

έχει αφαιρεθεί κάποια ουσία και λιγότερο φυσικά τρόφιμα και τρόφιμα στα οποία έχει προστεθεί κάποια ωφέλιμη ουσία.

Από την ανάλυση βρέθηκε ότι ένα μόνο μικρό ποσοστό δηλώνει ότι αγοράζει λειτουργικά τρόφιμα 26%. Δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διάφορα ανάμεσα στα δύο φύλα και την αγορά λειτουργικών προϊόντων ($p\text{-value}= 0.599$) και το ίδιο βρέθηκε και για το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα ($p\text{-value}= 0.057$). Αντίθετα, βρέθηκε ότι το μορφωτικό επίπεδο επηρεάζει την αγορά των λειτουργικών τροφίμων ($p\text{-value}=0.054$) αφού τα άτομα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης αγοράζουν λειτουργικά τρόφιμα σε ποσοστό 39%, που είναι πολύ μεγαλύτερο σε σχέση με τους απόφοιτους ανώτερης εκπαίδευσης.

Όταν ερωτήθηκαν τα άτομα που αγοράζουν λειτουργικά προϊόντα για ποιο λόγο το κάνουν, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων, σε ποσοστό 37%, απάντησε για την αντιμετώπιση κάποιας πάθησης, ενώ η επικρατέστερη απάντηση όταν ερωτήθηκαν γιατί δεν αγοράζετε λειτουργικά προϊόντα ήταν ότι είναι ελλιπώς ενημερωμένοι, σε ποσοστό 36%.

Αναφορικά με τις ερωτήσεις γνώσεων:

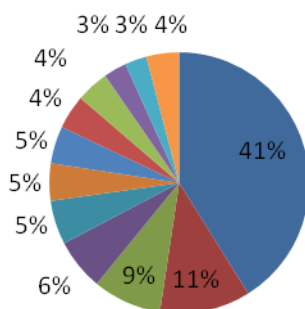
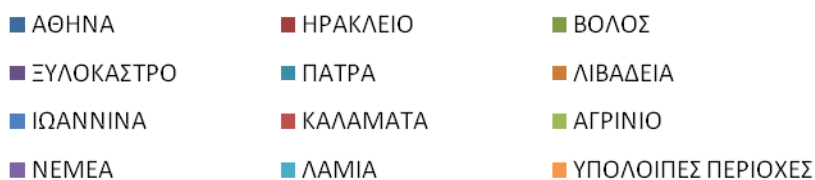
Στην ερώτηση πού αποσκοπούν τα τρόφιμα εμπλουτισμένα σε $\omega 3$ λιπαρά οξέα το 95% έδωσε τη σωστή απάντηση, δηλαδή στα καρδιαγγειακά νοσήματα. Στην ερώτηση που αποσκοπούν τα τρόφιμα εμπλουτισμένα σε φυτικές ίνες το 48% έδωσε τη σωστή απάντηση, δηλαδή όλα τα παραπάνω. Στην ερώτηση σε ποια άτομα συστήνονται τα τρόφιμα εμπλουτισμένα με ασβέστιο το 96% έδωσε τη σωστή απάντηση δηλαδή στα άτομα με οστεοπενία / οστεοπόρωση. Στην ερώτηση στη μείωση ποιου παράγοντα συντελούν τα τρόφιμα εμπλουτισμένα σε φυτικές στερόλες, το 84% απάντησε στη μείωση της χοληστερόλης, δίνοντας τη σωστή απάντηση. Τέλος, στην ερώτηση που βοηθούν τα τρόφιμα εμπλουτισμένα με προβιοτικά το 73% έδωσε τη σωστή απάντηση, δηλαδή στην ομαλή λειτουργία του εντέρου.

Με γνώμονα τα παραπάνω, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η επιμόρφωση του καταναλωτικού κοινού όσον αφορά τα «λειτουργικά» αλλά και τα βιολογικά τρόφιμα είναι παραπάνω από χρήσιμη. Στα πλαίσια λοιπόν της Εβδομάδας Διατροφής 2008, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Διαιτολόγων - Διατροφολόγων έχει εκδώσει δύο ενημερωτικά φυλλάδια με τίτλο **«Διατροφή του Μέλλοντος: Φύση ή Επιστήμη?»**, όπου το ένα αναφέρεται στα λειτουργικά και το άλλο στα βιολογικά προϊόντα. Στόχος του φυλλαδίου είναι να εκπαιδεύσει το καταναλωτικό κοινό σχετικά με τις ιδιαίτερες ιδιότητες των συστατικών των λειτουργικών τροφίμων αλλά και να ενημερώσει για τα βιολογικά τρόφιμα, την διατροφική τους αξία τους και τους εγκεκριμένους φορείς διάθεσής τους.

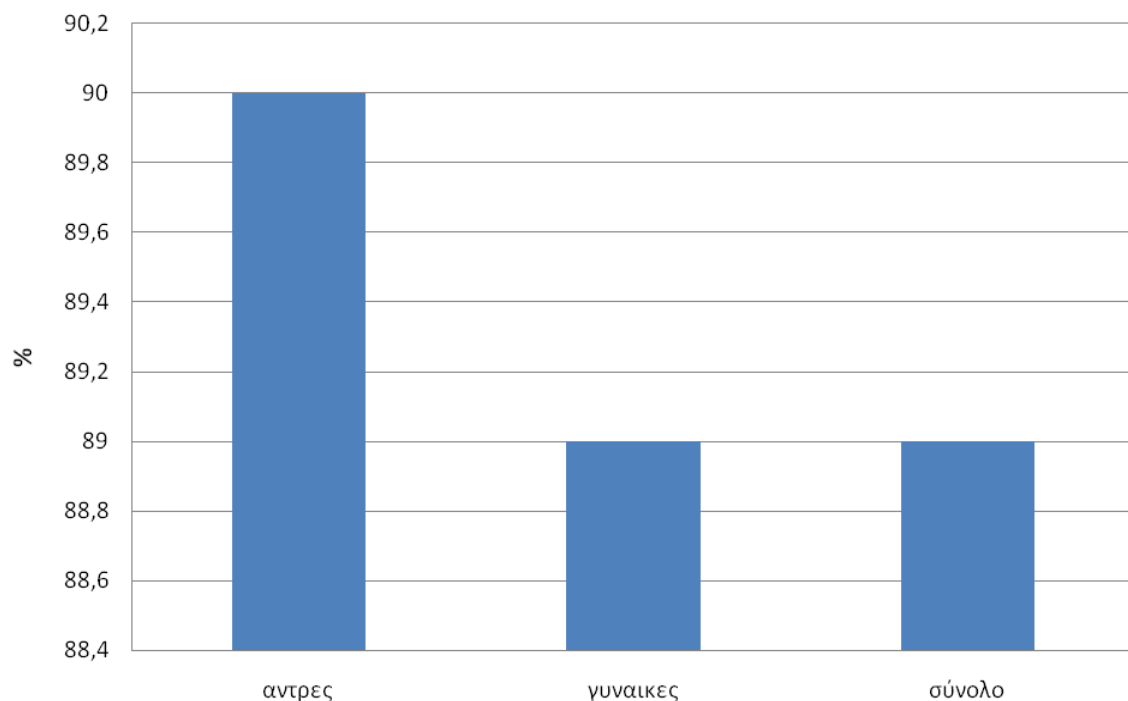
(Στο παράρτημα επισυνάπτονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της μελέτης)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	
ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΟΜΩΝ	735
ΗΛΙΚΙΑ (έτη)	36,5±13,1
ΦΥΛΟ	
Άντρες (%)	30
Γυναίκες (%)	70
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	
Πανεπιστημίου (%)	38.1
ΙΕΚ(%)	21.4
Γυμνασίου/Λυκείου (%)	36.1
Δημοτικού (%)	3.3
Κανενός Ιδρύματος (%)	0.1
Ανεπαρκή Στοιχεία (%)	1.1
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	
Ιδιωτικός Υπάλληλος (%)	30.7
Δημόσιος Υπάλληλος (%)	20.2
Ελεύθερος Επαγγελματίας (%)	20.7
Συνταξιούχος (%)	5.7
Φοιτητής/Σπουδαστής (%)	14.9
Άνεργος (%)	7.9
ΕΤΗΣΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	
<8.000€ (%)	
8.000-15.000€ (%)	11.4
15.000-25.000€ (%)	29.3
>25.000€ (%)	28.3
	31.0

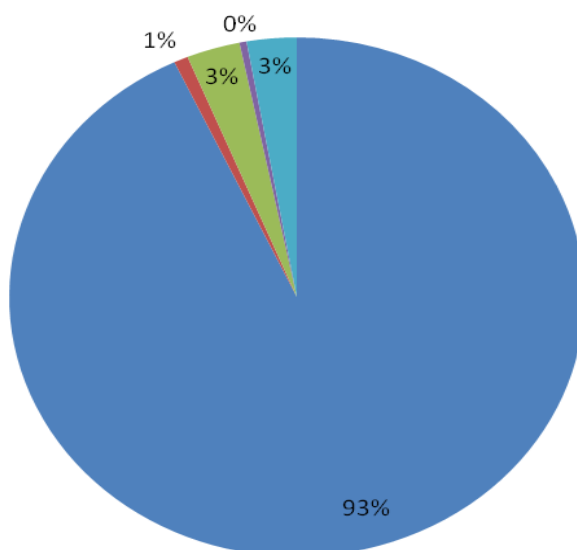

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

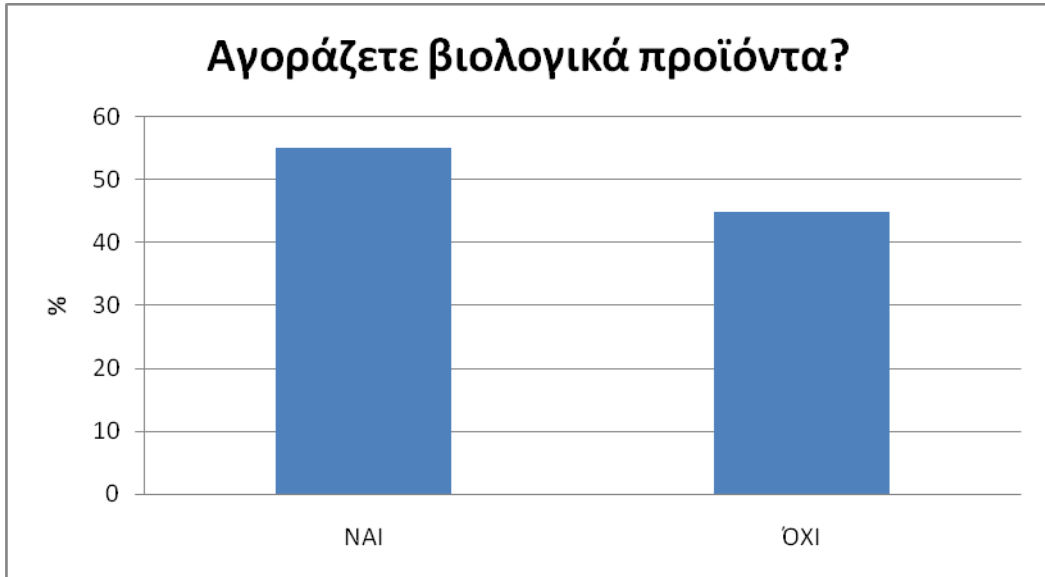

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

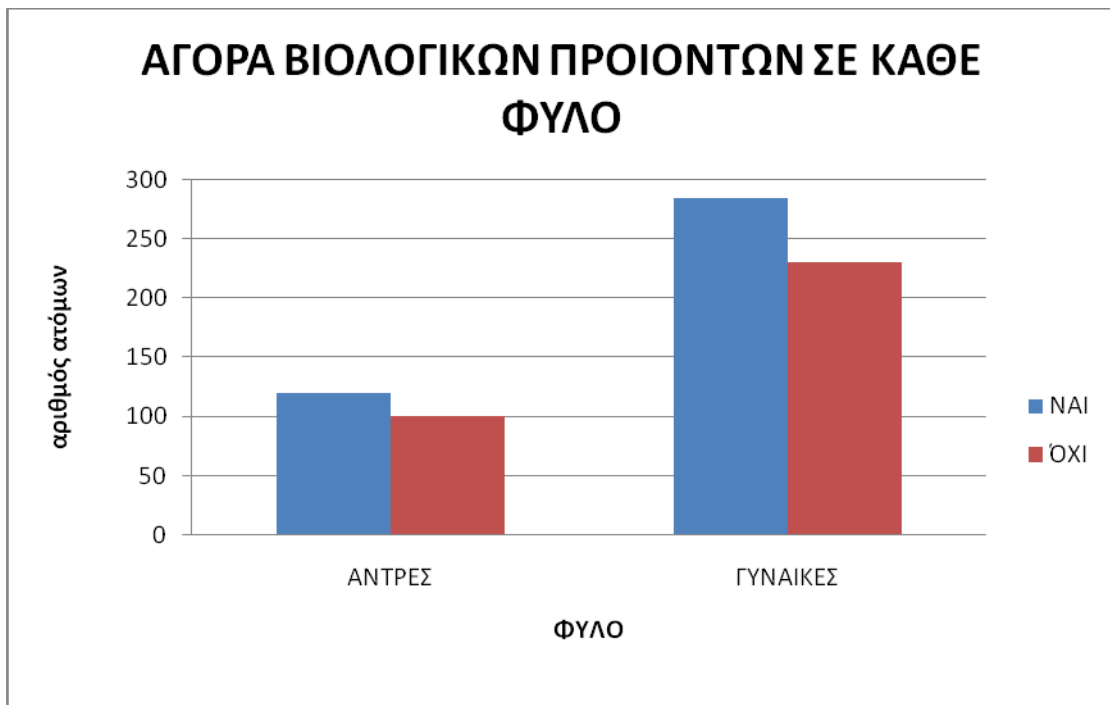
- Έχουν παραχθεί με φυσικές διεργασίες, χωρίς χημικά λιπάσματα
- Έχουν παραχθεί με χημικά λιπάσματα και μη φυσικές διεργασίες
- Είναι το ίδιο με τα παραδοσιακά προϊόντα

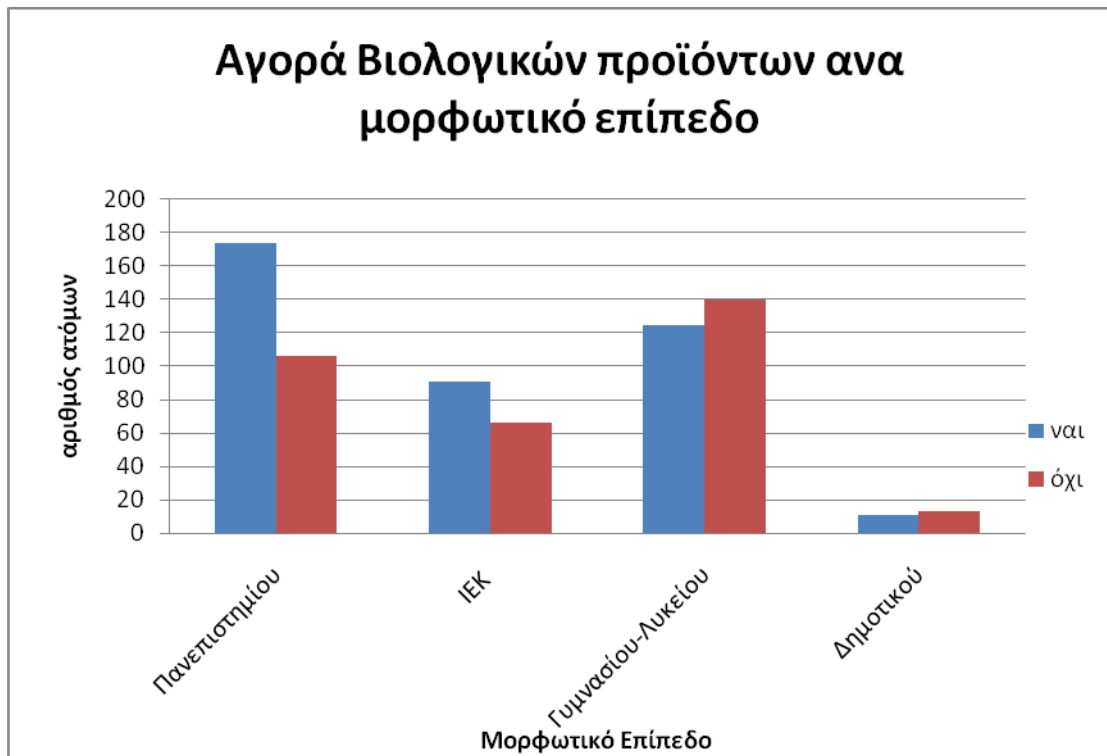
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΕΔΩΣΑΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ

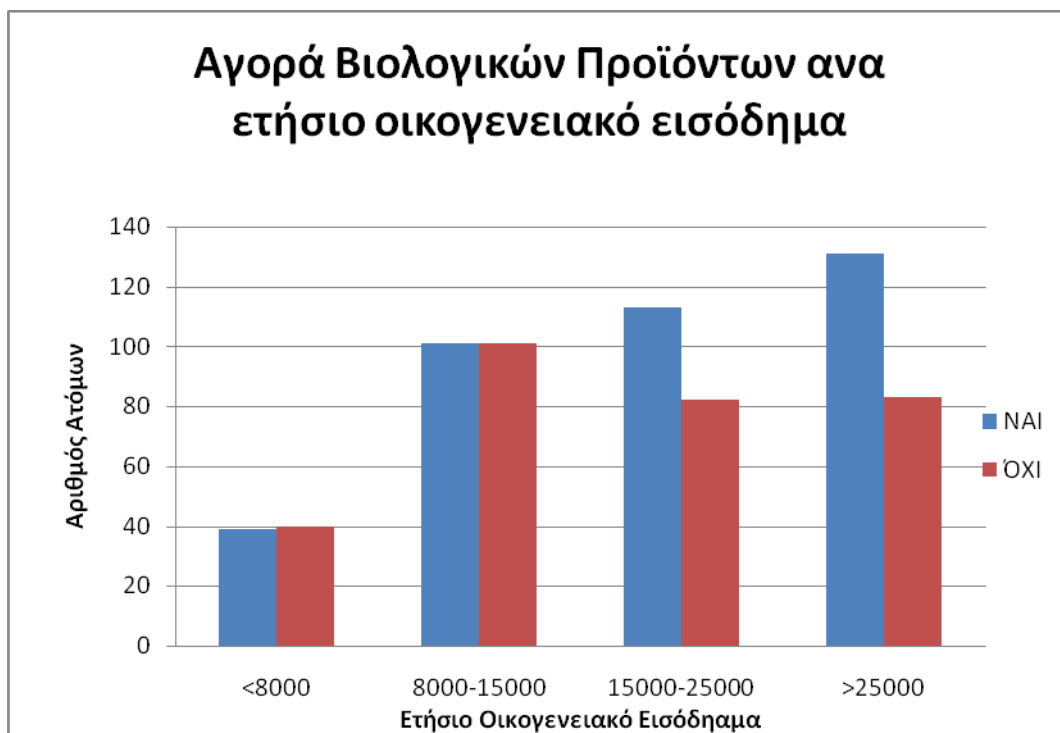
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΗΣΗ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΗΣΗ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΧΟΝΤΑΣ ΛΑΒΕΙ ΥΠΟΨΗ ΤΟΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΦΥΛΟ. Το φύλο δεν επηρεάζει την αγορά βιολογικών προϊόντων (p-value=0.86)

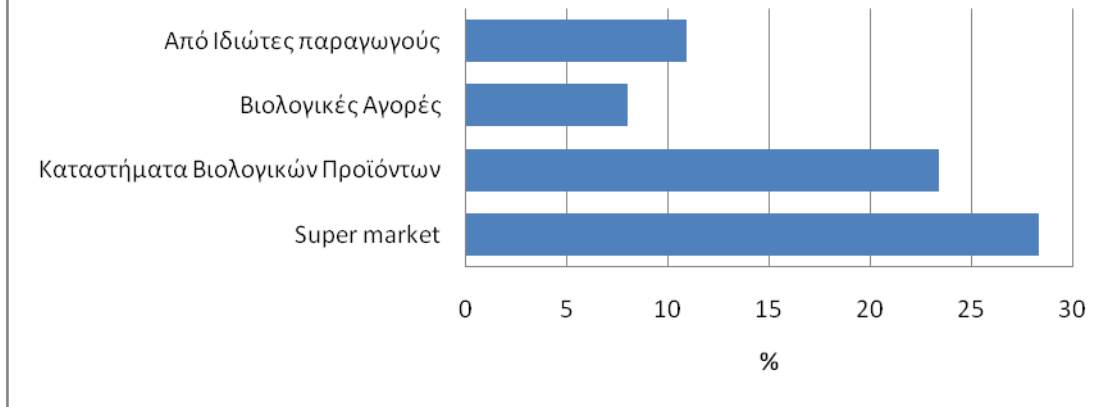

Το μορφωτικό επίπεδο φαίνεται ότι επηρεάζει την αγορά βιολογικών προϊόντων, δηλ. άτομα με υψηλότερη μόρφωση αγοράζουν περισσότερα βιολογικά προϊόντα (p-value= 0.007)

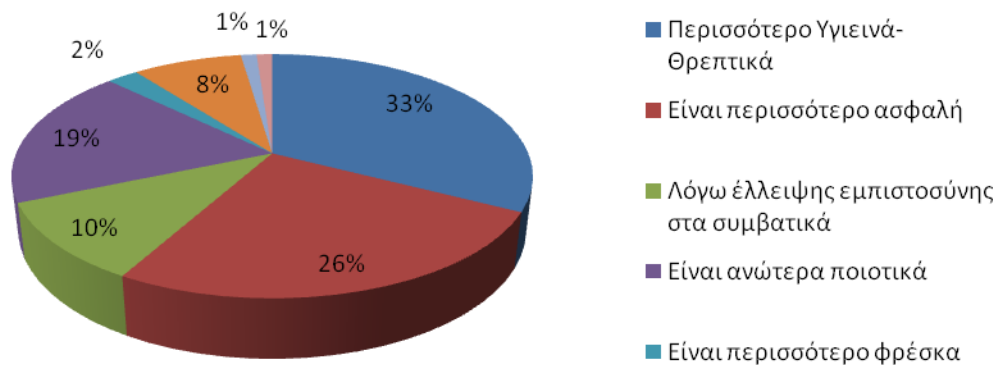
Δεν φαίνεται να επηρεάζεται η αγορά βιολογικών προϊόντων από το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (p-value= 0.073)

Από πού προμηθεύεστε βιολογικά προϊόντα?

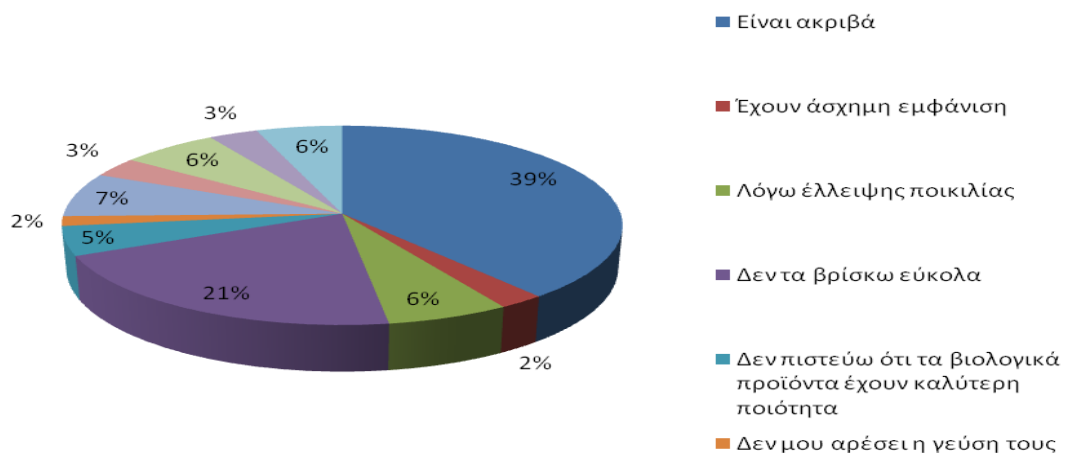

(Μπορούσε να δοθεί περισσότερες από μία απαντήσεις)

Για ποιούς λόγους αγοράζετε βιολογικά προϊόντα?

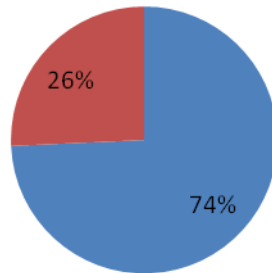

Γιατί δεν αγοράζετε βιολογικά προϊόντα?

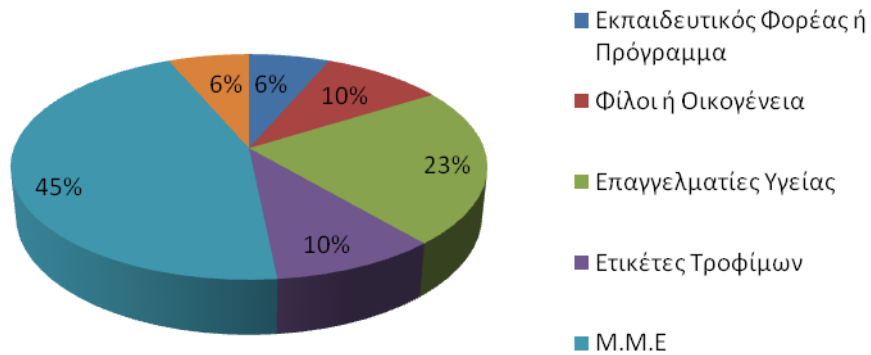

Εχετε ακούσει ποτέ τον όρο λειτουργικά?

■ ΟΧΙ ■ ΝΑΙ

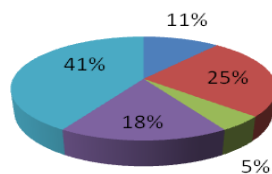

Από πού ακούσατε τον όρο λειτουργικά τρόφιμα?

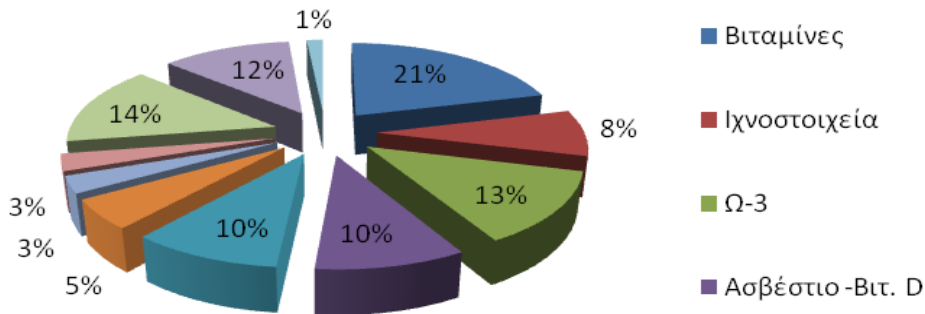

Τι πιστεύετε ότι είναι τα λειτουργικά τρόφιμα?

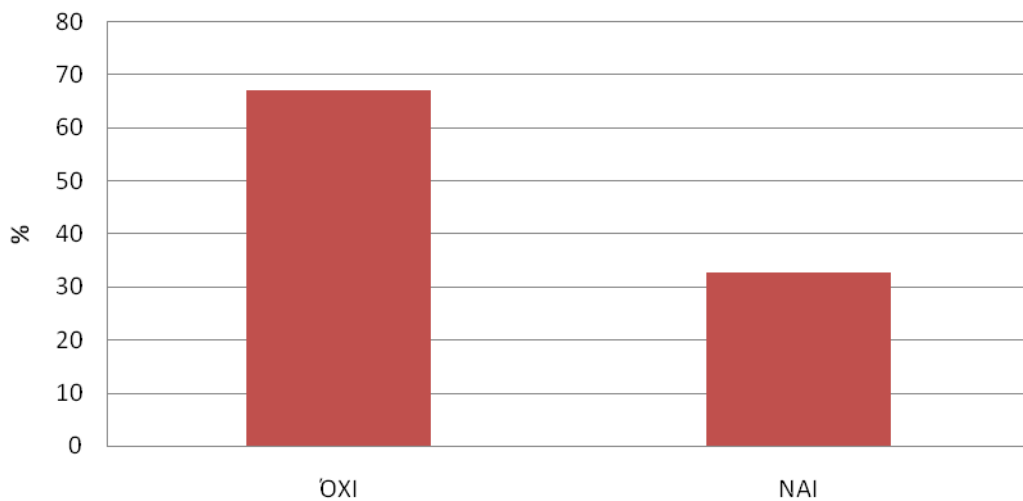
- Φυσικά Τρόφιμα
- Εμπλουτισμένα τρόφιμα
- Τρόφιμα που έχει προστεθεί κάποια ωφέλιμη ουσία
- Τρόφιμα που έχει αφαιρεθεί κάποια πιθανώς επιβλαβής ουσία
- όλα τα παραπάνω

Ποιο συστατικό σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τον όρο λειτουργικά τρόφιμα?

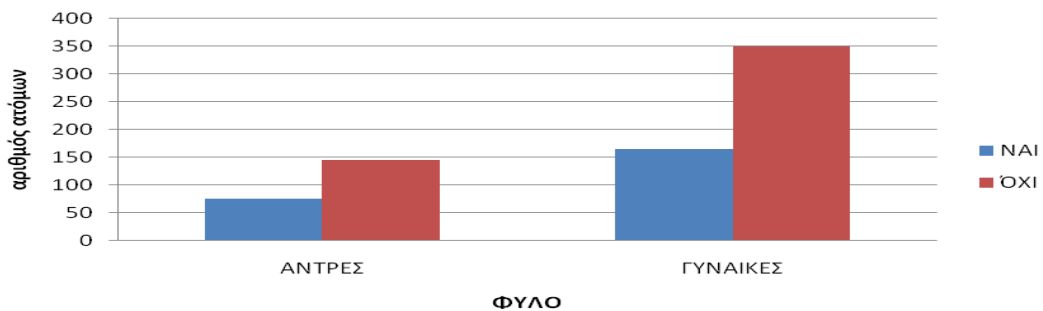

Αγοράζετε λειτουργικά τρόφιμα?

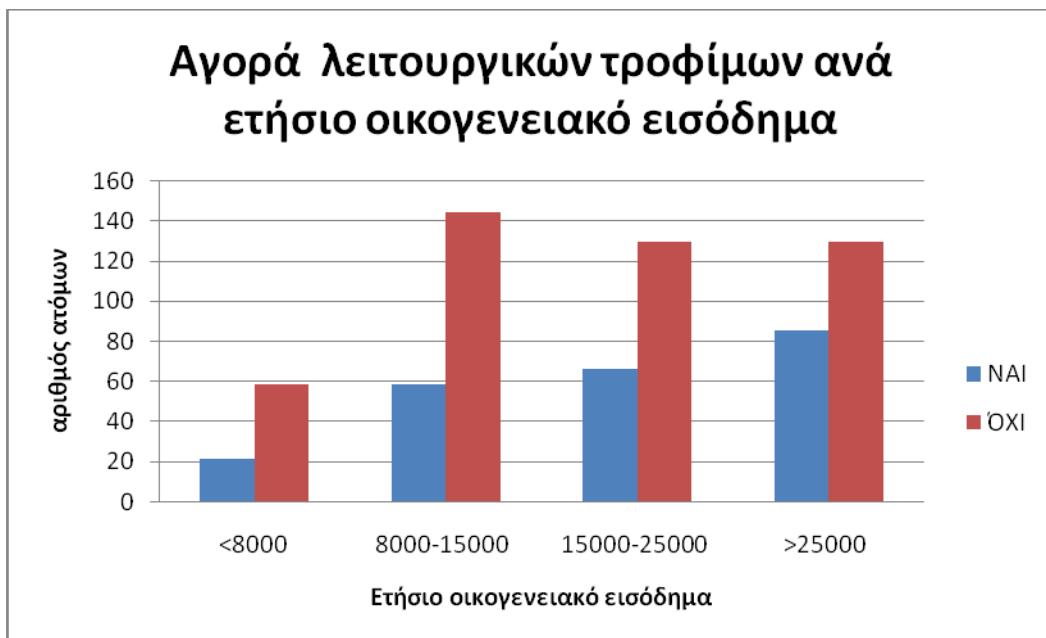
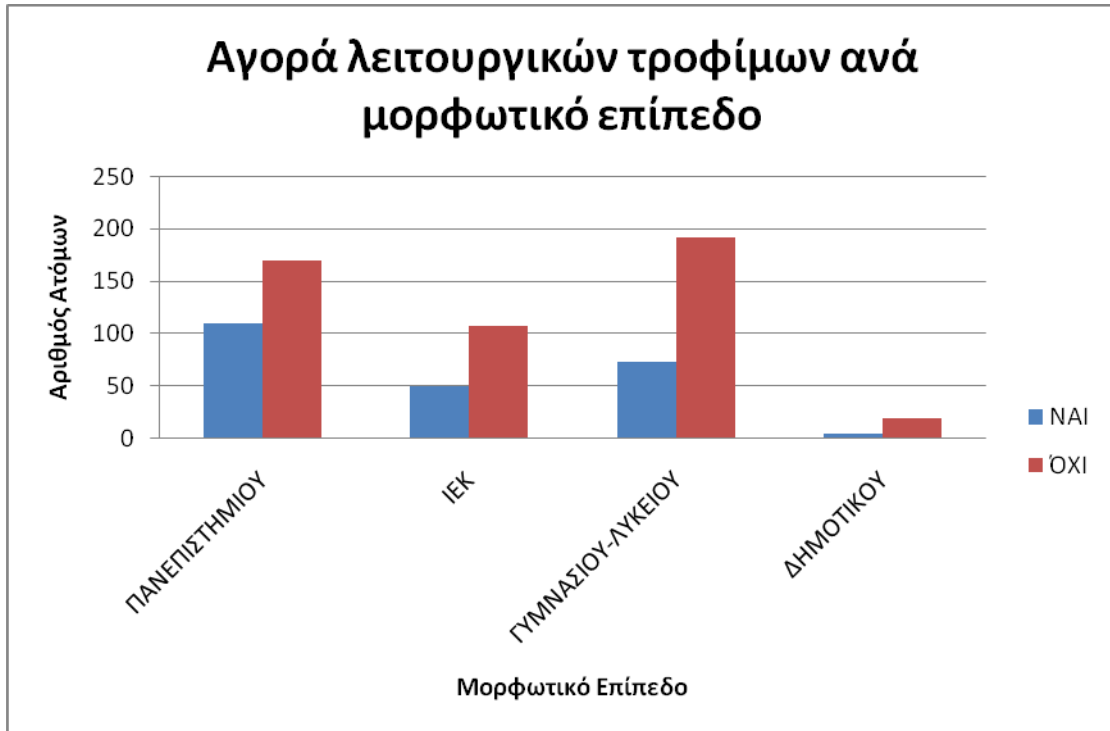

Από την ανάλυση βρέθηκε ότι ένα μόνο μικρό ποσοστό δηλώνει ότι αγοράζει λειτουργικά τρόφιμα 26%.

Αγορά λειτουργικών προϊόντων σε κάθε φύλο

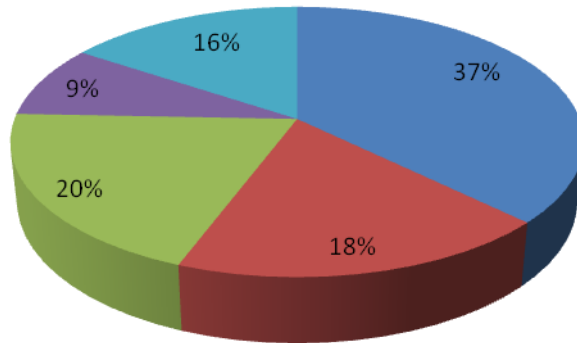

Δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διάφορα ανάμεσα στα δύο φύλα και την αγορά λειτουργικών προϊόντων (p-value= 0.599)

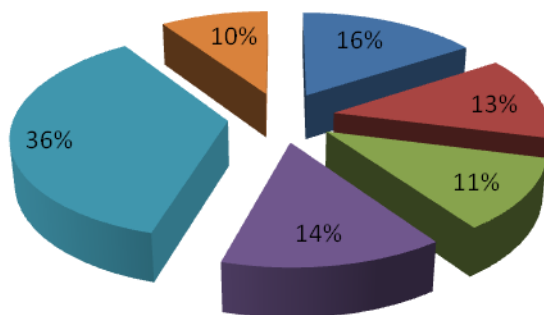
Δεν φαίνεται το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα να επηρεάζει την αγορά λειτουργικών τροφίμων (p-value= 0.057)

Για ποιο λόγο αγοράζετε λειτουργικά τρόφιμα?

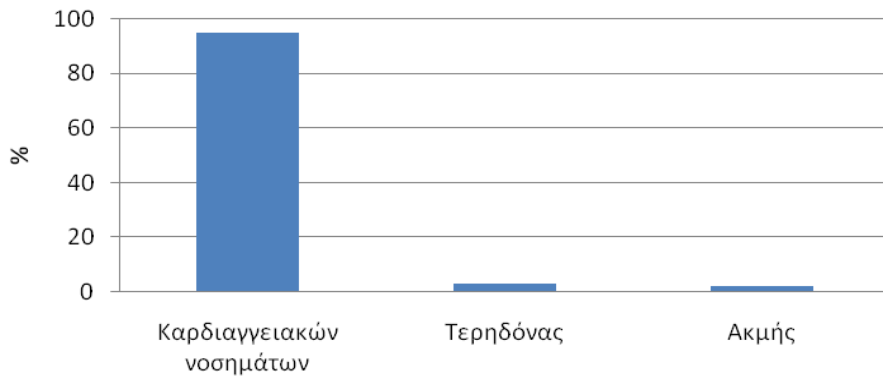
- Για αντιμετώπιση μιας πάθησης π.χ. υπερχοληστερολαιμία
- Για έλεχο βάρους
- Για πρόληψη ασθενειών
- Από περιέργεια

Για ποιο λόγο δεν αγοράζετε λειτουργικά προϊόντα?

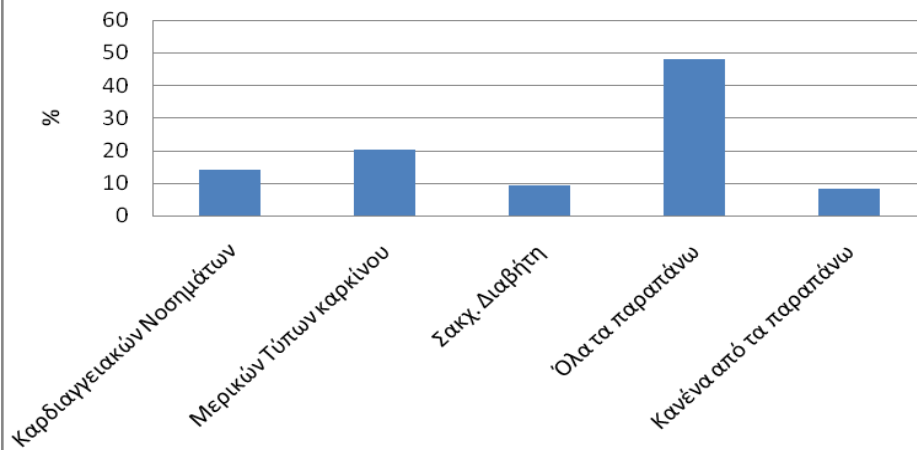

- Είναι ακριβά
- Δεν τα βρίσκω εύκολα
- Δεν πιστεύω στις ιδιότητες τους
- Προτιμώ τα συμβατικά
- Είμαι ελλιπώς ενημερωμένος

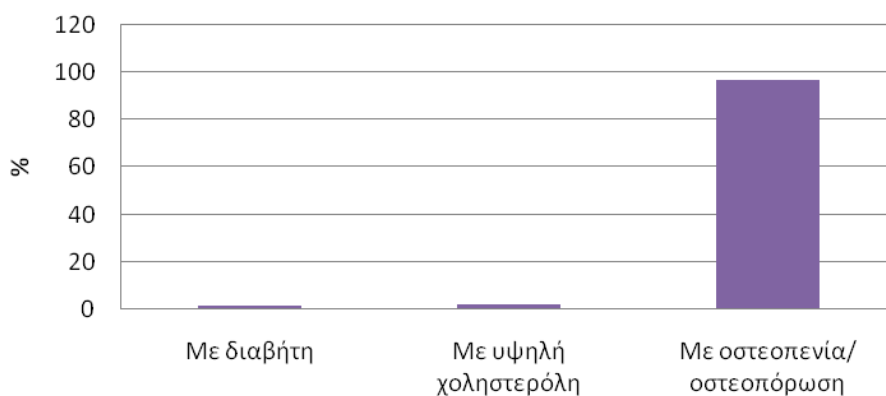
Τα τρόφιμα εμπλουτισμένα με ω-3 αποσκοπύν στην πρόληψη:

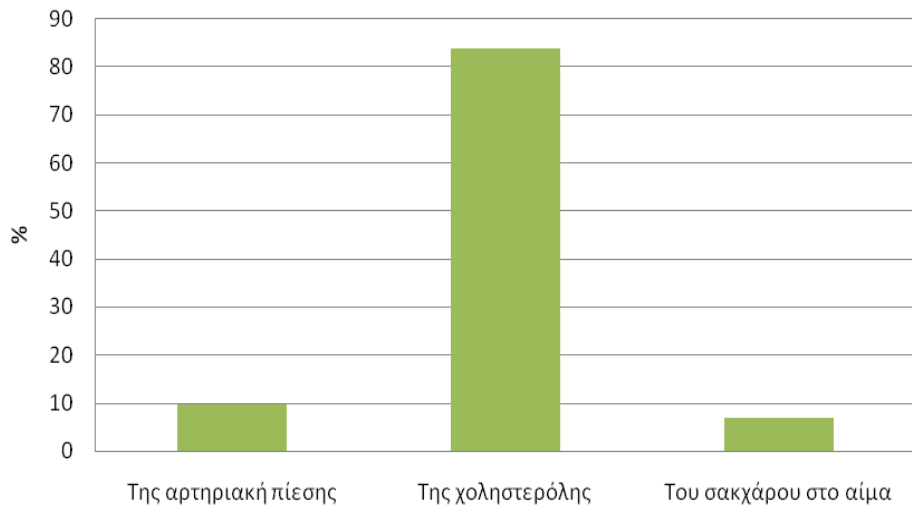
Τα τρόφιμα εμπλουτισμένα με φυτικές ίνες αποσκοπύν στη μείωση του κινδύνου εμφάνισης:

Τα τρόφιμα εμπλουτισμένα σε ασβέστιο συστήνονται σε άτομα:

Τα τρόφιμα εμπλουτισμένα σε φυτικές στερόλες αποσκοπούν στη μείωση:

Τα τρόφιμα εμπλουτισμένα σε προβιοτικά βοηθούν:

